

***ПРОГРАМ РАДА ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА
ПРИБОЈ ЗА 2025. ГОДИНУ***

Музеј стручно и брижљиво чува, обогаћује и јавности презентује материјално и нематеријално богатство наше прошлости што је одговоран однос према културним добрима. Основни задатак сваког музеја, па и Завичајног музеја Прибој, је заштита и очување материјалне и нематеријалне културне баштине која је од изузетне важности за културни и историјски идентитет не само нашег града, већ и шире заједнице. Рад музеја одвија се кроз музејска одељења и радионице, са циљем прикупљања музеалија.

Програмом рада утврђују се послови и задаци који се обављају у оквиру редовних програмских активности Музеја планираних за 2025. годину и започетих пројеката у прошлој 2024. години. Правни основ за обављање појединих послова, као што су стручно-истраживачки рад, израда музејске документације, набавка и заштита предмета, просветно-педагошки рад, манифестације, изложбе, сарадња са другим установама, организацијама проистиче из законске регулативе и других општих аката Установе.

Сходно прописаним законским одредбама, музејска делатност обухвата: сакупљање, чување, заштиту, истраживање, стручну и научну обраду, документовање, систематизацију у збирке и презентацију музејског материјала и музејских локалитета и налазишта.

У том контексту, основни задатак Завичајног музеја Прибој је заштита и очување материјалне и нематеријалне културне баштине која је од изузетне важности за културни и историјски идентитет наше заједнице.

Такође, у циљу подизања културног нивоа града, Завичајни музеј организује манифестације, изложбе, културно-уметничке програме, позоришне представе, концерте, трибине, промоције, презентације и слично. Исто тако, Музеј се бави истраживачким радом, издавачком и библиотечком делатношћу, просветно-педагошким радом. У складу с наведеним, Завичајни музеј Прибој своју функционалну компоненту остварује кроз рад наших одељења.. Организација Завичајног музеја је дефинисана његовим комплексним типом кроз рад музејских одељења, збирки и радионица. Организациону структуру чине: археолошко, етнографско, историјско, уметничко, просветно-педагошко одељење, документациони центар, библиотека стручне литературе, конзерваторско-препараторска и фотографска радионица и заједничке службе. Организациона структура је само делимично кадровски оспособљена, стога у будућности треба упослити недостајући кадар.

План и програм рада Завичајног музеја Прибој је урађен у форми предлога, а његова реализација ће зависити од стицања за то потребних финансијских услова.

Јубилеј 35 година Завичајног музеја Прибој- Завичајни музеј Прибој 2025. године слави веома важан јубилеј- 35 година од оснивања. Музеј се кроз период свог досадашњег рада, и поред одређених тешкоћа, како у организационом тако и у просторном погледу,

знатно афирмисао и постигао изузетно значајне резултате у раду. Прославом јубилеја 35 година постојања Музеја, желимо подсетити грађане и ширу јавност на све догађаје и активности које су се дешавале у Музеју у протеклом периоду, као и на то да су култура, историја, и свакодневни живот проткани међусобним утицајима. Сходно томе, желимо да кроз организацију пригодног програма упознамо наше грађане са радом установе.

У том циљу, неопходно је предузети одређене активности и радње које ће трајати током целе календарске године кроз организацију изложби, округлих столова, манифестација, радионица, штампања публикација, каталога, прикупљања фотографија, текстова, и сл.

Археолошко одељење- Археолошка збирка Завичајног музеја Прибој садржи предмете прибављене са систематских археолошких истраживања на подручју Општине Прибој. Највећи број истраживаних хумки у прибојском крају настао је током раног бронзаног доба, мада су хумке у прибојском крају градили и Келти крајем латенског периода. У сталној поставци, када је праисторијска збирка у питању, највећим делом су заступљени предмети пронађени на локалитету Јармовац и Крајчиновићи. Када је реч о збирци из периода средњег века изложени су експонати са два локалитета од изузетне важности на територији прибојске општине. Презентован је део археолошких налаза из манастира Светог Николе у Бањи и манастира Свети Георгије у Мажићу.

Завичајни музеј Прибој потписао је 2024. године Споразум о пословној сарадњи с Археолошким институтом у Београду којим се успоставља сарадња о заједничкој реализацији и пројеката из области заштите непокретног културног наслеђа, са циљем заједничког презентовања резултата научноистраживачког и стручног рада. Завичајни музеј Прибој већ је ставио на увид документацију с локалитета Челине, у циљу спровођења истраживања у 2025. години.

У 2025. години Завичајни музеј Прибој наставља сарадњу са Филозофским факултетом Београд и Катедром за археологију. Током 2024. године наш музеј је уступио на обраду остеолошки материјал за потребе израде докторске дисертације, реч је о скелетним остацима с локалитета манастира св. Никола Прибојска Бања и манастира Ораховица Мажићи. Након истраживања јавност ће бити упознатима са резултатима анализе.

Да би се употпунила стална поставка план да су у 2025. години изврши конзервација неколико артефаката из праисторије и средњег века. Током 2025. године планирано је да се заврши распремање археолошког депоа на Зеленцу, да се материјал опере, заведе, класификује и убади у нове кутије. Овај посао је започет средином претходне године, и у 2025. години улази у своју другу фазу. Планирана је и друга фаза уређења депоа да би се материјал могао лепо распоредити, а да не оптерећује само доњи део депоа.

Поред ових археолошко одељење планира и неколико радионица за предшколску децу као и за децу у основним школама у оквиру манифестације “Ноћ музеја”. У плану је археолошка изложба музеја у Зрењанину на којој ће бити и наши експонати из Мажића и са Јармовца. Идеја је да та изложба гостује и у нашем музеју.

Етнолошко одељење- Етнографско богатство прибојског краја произилази из богате културне традиције овог становништва које је различитог етничког и мултикултуралног састава. Ово подручје познато је по неговању народне културе и уметности, а састоји се из богатог фонда покретних добара народног стваралаштва који се односе на обичаје, ношњу, фолклор и сл. На тој основи формирана је Етнографска збирка, са задатаком да негује успомене на материјалну и нематеријалну културу локалног становништва. Настанак већине предмета етнографске збирке можемо сврстати у временски оквир друге половине 19. и прве половине 20. века који су производ старих заната: ковачког, вуновлачарског, грнчарског, опанчарског и др.

У 2024. години започет је истраживачки рад под називом ”Традиционално градитељство прибојског краја” који ће до краја године бити завршен и штампан у 2025. години. У току планиране године започеће се истраживање под називом “Свадбени обичаји у селима општине Прибој”.

Ради обављања основне делатности Музеј је дужан да се бави набавком музејског материјала за потребе музејских збирки, чије се сакупљање врши откупом, поклоном, разменом или на други начин у складу са законом. У том смислу, планирају се теренска истраживања ради набавке предмета за потребе музејских збирки код грађана, установа, институција са подручја наше општине, или шире, ако се утврди да су предмети пореклом са ових простора. Планирана је изложба из приватних етнолошких збирки наших суграђана, како бисмо подигли свест код локалног становништва о значају старих предмета, ношњи, алата и оруђа који су чинили свакодневицу грађана прибојских села.

Према плану рада предвиђено је да ове године организујемо вишедневну радионуцу фарбања јаја за Васкрс традиционалним техникама помоћу писаљке и пчелињег воска и бојењем помоћу природних пигмената. Радионица ће бити намењена деци основношколског узраста.

Ово одељење планира да у току 2025. организује изложбу старих радио апарата “Куће малих људи”. Реч је о изложби радио апарата „лампаша“ из колекције Драгана Јовичића из Ужица.

Уметничко одељење- у оквиру овог одељења налазе се три значајна легата уметничких слика Надежде Виторовић, Наила Ћеловића и легат колекционарке Невне Виторовић.

Изложбене активности Завичајног музеја Прибоја ће се обављати као претходних година и биће фокусиране на приређивање повремених, тематских, покретних, студијских и разних гостујућих изложби. То је прилика да се прикажу нова достигнућа на пољу музејске активности, а представља и додатни мотив доласка посетилаца у Музеј. Такође, кроз локалну, националну и међународну размену, Завичајни музеј ће организовати изложбе других музеја и установа и слати своје изложбе у друге средине.

Изложбену годину отворићемо изложбом сликара-конзерватора Народног музеја Ужице Драгана Томановића „Анђеоски образи Хиландара“. Реч је о тридесет монашких портрета, насталих током ауторовог дугогодишњег боравка у Хиландару. Овом изложбом аутор публици дарује префињене и мање познате портрете монаха из Хиландара.

Изложба у сарадњи са Институтом за афирмацију развоја младих Цеље- Ликовни радови младих за изложбу, су настали на међународних конкурсних ревије Ликовни свет из Цеља, Словенија од 1995 до 2017 за строст од 6 - 20 година. Од 130.000 учесника из 110 држава са свих континената је међународна стручна жирија у просеку наградила око 3% радова. Више од 30% аутора награђених радова су сада успешни академски сликари, ликовни педагози, архитеке, дизајнери... Рани радови тих уметника сада путују светом и били су представљени на 306 изложби у 36 држава на свим континентима, у 2025. години биће приказани и прибојској публици.

Изложба музеја Афричке уметности из Београда- Духови Африке. Музеј афричке уметности је први и једини музеј у региону који је искључиво посвећен културама и уметностима афричког континента. Тематски основ изложбе чини уметност западне Африке – тог специфичног културно-историјског подручја на којем су цветале бројне ликовне традиције.

Изложба инсталација Јусуфа Хадџифејзовића, босанскохерцеговачког концептуалног уметника са интернационалном репутацијом. Излагао је широм света од Берлина до Јужне Кореје. Неколико пута је учествовао на Бијеналу у Венецији. На пролеће 2025. представиће се и публици у Прибоју у Завичајном музеју.

Изложба у сарадњи са Полимским музејом Беране, реч је изложби која је део легата овог музеја, аутора Миомира Миша Поповића. који је 1929. рођен у Прибоју. Мишо Поповић је Полимском музеју поклатио легат од 200 уметничких радова уље на платну из различитих фаза његовог стваралаштва, тако да се ти радови повремено излажу у Галерији Полимског музеја као и у музеима и галеријама у региону.

Изложба слика из легата Наила Ћеловића биће гостујућа изложба у Музеју у Пријепољу. У оквиру уметничке збирке током 2022. године сликар Наил Ћеловић поклатио је Завичајном музеју Прибој један део својих радова из најранијег периода стваралаштва, десет слика у техници уља на платну и 86 цртежа.

Тематска изложба у оквиру фестивала “Дани Данила Лазовића”- каои свих претходних 11 година Фестивал се отвара изложбом која се поставља у Галерији “Надежда Нада Виторовић”.

Изложба у оквиру циклуса „Штрека,, у сарадњи са Домом културе „Пиво Караматијевић”. Ликовни радови наших суграђана биће изложени на пешачкој стази изграђеној на укинutoј прузи Прибој-Сарајевои у градском парку у новом делу града.

У 2025. години планирано је штампање монографије о Надежди Виторовић, првој академској сликарки из Прибоја чији је легат доспео из Њујорка у прибојски музеј 2000. године.

Музејска библиотека- У другој половини 2024. године стављена је у функцији и библиотека Завичајног музеја Прибој. Наслови су сложени и распоређени према одељењима и извршен је попис наслова. Рад музејске библиотеке биће усклађен са организацијом рада музеја. Реч је о стручној библиотеци, чији фонд чини литература из свих области којима се Музеј бави, а то су археологија, етнологија, историја, историја уметности, историја локалног позоришта, музеологија и издања која су проистекла из издавачке делатности Завичајног музеја Прибој.

Музејску библиотека, пре свега, користи стручњацима Музеја за њихово стручно усавршавање, али је доступна и осталој читалачкој публици као што су истраживачи, сарадници Музеја, студенти, ђаци, грађани и др. До нових наслова долазимо најчешће путем поклона и разменом са другим музејима и сродним институцијама, као и куповином која је неопходна за њен даљи рад. У 2025. години наставиће се дигитализација библиотеке, односно наслова који су издати од стране Завичајног музеја Прибој. Јеадан део библиотеке је већ дигитализован и може се наћи на сајту Завичајног музеја Прибој muzejpriboj.rs

Просветно педагошки рад- У планирајној години имамо идеју да организујемо неколико радионица за децу из сваког одељења нашег музеја како бисмо најмање упознали ближе с радом музеја. Тадиционално у музеју се већ 17 година организује Међународна дечја радионица Јагарт, која је у плану и за 2025. годину. Радионица је основана 2008. године при уметничком одељењу Завичајног музеја Прибој са тежњом доприноса едукацији младих нараштаја у оквиру просветно-педагошке улоге Музеја. Примарна област у раду са децом је ликовна делатност кроз све познате и доступне технике. Радионица је осмишљена за децу основношколског узраста која имају посебно интересовање за ову област.

Историјско одељење и конзераторско- рестаураторска радионица- рад овог одељења је ограничен због недостатка кадрова. Већина ових послова реализоваће се ангажовањем спољних сарадника или кроз пројекте код надлежног министарства- када је реч о конзервацији.

Сарадња са сродним установама- Организација рада Музеја конципирана је на тај начин да пружа широке могућности сарадње са сродним установама и институцијама у земљи и иностранству, што знатно доприноси размени искустава и стручном усавршавању. Ово се посебно односи на сарадњу са музејима у Србији и окружењу, обзиром да планирамо проширивање наших активности у смислу размене музејских садржаја и изложби, као и реализацији заједничких пројеката.

Такође, у 2025. години планирамо да наставимо сарадњу са вртићем и школама кроз организовање радарадионица усклађених са наставним планом и програмом, уз интерактивно вођење кроз сталну поставку Музеја, која би била прилагођена и особама са посебним потребама. Поред наведених активности, све активности Музеја у Прибоју су јавне и медијски пропраћене, тако да ће и активности на реализацији овогодишњих програма бити промовисане кроз сарадњу са представницима јавних гласила. Такође од 2024. године о раду Музеја грађани се могу информисати и на званичном сајту установе, као и кроз први одштампани Водич кроз Завичајни музеј који се у нашој установи може бесплатно преузети.

Појединачни програми- Завичајни музеј Прибој заједно са Домом културе “Пиво Караматијевић” Прибој организује Фестивал ”Дани Данила Лазовића”. Фестивал „Дани Данила Лазовића“ ове године одржаће се по 12 пут. У досадашњем раду, фестивал се трудио да у оквиру свог програма угости великане српског и регионалног глумишта, али и професоре и истакнуте стручњаке из наше земље и региона, а пре свега у области сценског говора (дикције), поезије и драмских уметности. До сада смо сваке године мењали крилатицу фестивала. Поучени десетогодишњем искуством, жељом да још снажније популаризујемо поезију и говорење поезије, као и сећање на лик и дело Данила Лазовића, решили смо да наш стални мото гласи: „Говорим поезију, чувам културу!“. Фестивал се традиционално одржава у септембру месецу.

Инвестициони радови- У палнираној години неопходно је изградити депо за три сликарска легата који се налазе у власништву Завичајног музеја, за средства планирамо да конкуришемо за суфинансирање код Министарства културе. У наредној години планирани су радови на инвестиционом одржавању и поправкама унутар Галерије “Надежда Нада Виторовић” на којој није било поправки од самог отварања Галерије. На кући у којој се налази Галерија потребно је променити цреп и олуке који су дотрајали придржавајући се прописа како би се очувао аутентични изглед куће.

в.д. директор

Нада Милићевић, дипл. новинар